

Human

T.a.v. Medialogica, Dhr. Misja Pekel, Eindredacteur Medialogica
Email: medialogica@human.nl

Zeist, 3 juni 2020

NB. De namen van journalisten van Medialogica zijn onherkenbaar gemaakt. Het gaat om de inhoud, niet om de mensen. Geesje Rotgers

Betreft klacht: Medialogica komt met meer beschuldigingen, maar onderbouwt niet

Geachte heer Pekel,

Dank voor uw reactie op mijn klacht van 27 mei jl. Uw reactie bevat beschuldigingen aan het adres van een journalist van het Nederlands Dagblad, die u niet onderbouwt met feiten. Na feitencheck blijkt uw weergave niet te kloppen. Daarnaast gaat u niet in op mijn klacht: Medialogica brengt naar buiten dat in mijn publicaties belangrijke nuanceringen en wederhoor ontbreken, zonder ook maar één publicatie aan te wijzen waarin dit het geval zou zijn. Het blijft bij beschuldigen. Tenslotte brengt Medialogica naar buiten dat er volgens haar belangrijke informatie ontbreekt in de documentaire 'De Trukendoos van het RIVM', zonder dat de makers van deze productie om wederhoor is gevraagd.

Hieronder ga ik nader in op de passages uit uw reactie op mijn klacht.

1. Medialogica maakt wederhoor onmogelijk

Rotgers vraagt of uw quotes in het Nederlands Dagblad correct zijn weergegeven. U stelt: *"...Overigens staat er meer foutieve informatie in dit artikel. Zo staat er dat u de Medialogica aflevering niet voorafgaand de uitzending op 26 mei om 22:35 uur mocht zien, terwijl uit onze correspondentie blijkt dat dit wel is gebeurd. Wij hebben het Nederlands Dagblad van deze foutieve informatie en verkeerde citering op de hoogte gebracht..."*

U beschuldigt het Nederlands Dagblad van 'meer foutieve informatie' over voorinzage in de uitzending. Ik geef u hieronder de tijdlijn van wat plaatsvond.

25 mei om 16.54 uur (bron: telefoonlog): Rotgers belt de journalist van het Nederlands Dagblad, nadat hij haar per mail had verzocht hem te bellen. Hij vroeg om een reactie op de uitzending, die voor morgenavond geprogrammeerd stond. De pers had voorinzage gekregen. Rotgers kon geen reactie geven omdat zij de uitzending niet had gezien.

25 mei om 17.25 uur (bron: telefoonlog): Rotgers belt XXXXXXXXXXXX (Medialogica) voor inzage, waarbij de reden wordt vermeld (wederhoor aan de pers). XXXXXXXXXXXX laat weten dat dit niet mogelijk is omdat dit niet volgens de regels is die Medialogica hanteert. Alleen recensenten kunnen onder strikte voorwaarden voorinzage krijgen, geportretteerden niet. Na enig aandringen, zegt XXXXXXXXXXXX toe haar best te zullen doen voor een inzagelink. Maar dat lukt pas morgen omdat de betreffende collega's niet meer bereikbaar zijn.

25 mei om 17.28 uur: Rotgers belt de journalist terug, dat zij geen inzage krijgt voor het geven van wederhoor, als er een link komt, dan zal dat ver na zijn deadline zijn.

25 mei avond: de journalist publiceert het stuk online en het gaat de drukpers op.
26 mei om 10.55 uur (bron: whatsapp): XXXXXXXXXXXX laat weten dat Rotgers een linkje krijgt maar nog even geduld moet hebben vanwege technische redenen. Afgesproken wordt dat de link om 15.00 uur online staat.
26 mei om 15.00 uur (whatsapp, mail) Rotgers krijgt een linkje en bekijkt de uitzending.

Hier rest maar één conclusie: Medialogica heeft het Rotgers, met deze handelwijze, onmogelijk gemaakt om wederhoor te geven aan journalisten die voorinzage kregen.

2. Is Medialogica verkeerd geciteerd, of heeft zij tekst geaccordeerd?

Rotgers vraagt of uw quotes in het Nederlands Dagblad correct zijn weergegeven. U stelt: *“Hierover heb ik met desbetreffende maker gesproken. Zij heeft mij laten weten dat zij in dit artikel verkeerd is geciteerd. De woorden ‘ondermaatse journalistiek’ heeft zij in het gesprek met de journalist van het ND niet gebezigd. Evenmin geeft de quote in de eerste alinea een correcte weergave van wat de maker heeft gezegd.”*

Het gaat om de volgende quotes die aan XXXXXXXXXXXX worden toegeschreven: ‘Boeren koersten op ondermaatse journalistiek’ en ‘We concentreren ons op het werk van Geesje Rotgers over de uitstoot van ammoniak en stikstof, en de boerenprotesten van afgelopen najaar. Maar we hebben veel meer gevonden. Het ontbreken van nuance en wederhoor is een patroon.’

Rotgers vraagt de journalist hoe de quotes tot stand zijn gekomen. Het Nederlands Dagblad verklaart achter zijn artikel te staan: “De regisseur van Medialogica kwam met de duiding zoals die (door haar genuanceerd en geaccordeerd), in het gepubliceerde stukje is weergegeven.” De kop is geparafraseerd.

Rotgers stelt XXXXXXXXXXXX per whatsapp op 28 mei de vraag of zij de quotes kan bevestigen.
XXXXXXXXXXXX: ‘Ik begreep dat je ook een brief hebt gestuurd. Daar sturen wij vandaag of morgen een reactie op en ik zal deze vraag daar ook in meenemen en beantwoorden.
Rotgers herhaalt de vraag: ‘Het is toch een kleine moeite nu te bevestigen/ontkennen dat je dit gezegd hebt?
XXXXXXXXXXXX: ‘Wij vinden het goed voor het overzicht om onze reacties bij elkaar te houden en ook dit goed uit te leggen. Reactie volgt snel.
Rotgers herhaalt de vraag voor de derde keer: ‘sta je voor je uitspraken of niet’
XXXXXXXXXXXX leest het bericht niet.

Vergelijkbare uitspraken van Medialogica staan in de VPRO-gids van 23 t/m 29 mei 2020. De uitzending wordt groot aangekondigd middels het artikel Boerenjournalistiek van de hand van Radha Ramdhan. Er wordt een samenvatting van de uitzending gegeven. In dit artikel staat het volgende opgetekend over het werk van Rotgers (quote XXXXXXXXXXXX en YYYYYYYYYY): “In ons onderzoek ontdekten we dat in publicaties van Rotgers waar boeren hun kritiek op baseren, belangrijke nuanceringsen en wederhoor ontbreken...”

28 mei: Rotgers vraagt Ramdhan hoe het artikel tot stand is gekomen. Ramdhan op 1 juni: “Ik heb de makers van de betreffende uitzending telefonisch geïnterviewd, vooral ook omdat de uitzending nog gemonteerd moest worden.” Rotgers vraagt Ramdhan per kerende mail of Medialogica het artikel vooraf heeft gezien en geaccordeerd. Op 3 juni is nog geen antwoord ontvangen.

U beschuldigt de journalist van het Nederlands Dagblad van het verkeerd citeren van XXXXXXXXXXXX, maar vertelt niet met welke woorden XXXXXXXXXXXX haar conclusies dan wel naar buiten heeft gebracht. Dat Medialogica naar buiten heeft gebracht dat in publicaties van Rotgers belangrijke nuances en wederhoor ontbreken, staat buiten kijf.

3. Medialogica draait om klacht Rotgers heen

U stelt:

“Daarnaast heeft u op 27 mei 2020 een brief geschreven waarin u zich beklagt over de Medialogica uitzending van 26 mei 2020. Wij wijzen u er allereerst op dat Medialogica een tv-programma is dat kijkt naar de werking van media en publieke opinie. In dit geval was het onderwerp van onze uitzending: het boerenprotest. In dat kader bent u geïnterviewd en is er naar uw publicaties/uitspraken gekeken.

In de uitzending hebben wij gekeken in hoeverre het stikstofdebat conform de feiten is gevoerd. Hierover hebben wij u aan het woord gelaten. Medialogica heeft uw reactie in de uitzending verwerkt en u zodoende de gelegenheid gegeven om te reageren op onze bevindingen. Overigens stellen wij nergens in de voice-over dat De trukendoos van het RIVM ‘de film van Rotgers’ zou zijn. Bij het gebruik van deze fragmenten staat de maker van de film steeds in beeld vermeld. Evenmin wordt door ons beweerd dat elk onderzoek dat door het Mesdag-Zuivelfonds is gefinancierd automatisch het werk van Rotgers zou zijn.”

Uw reactie gaat volledig voorbij aan mijn klacht. Ik herhaal mijn klacht:

Medialogica brengt naar buiten dat in publicaties van Rotgers belangrijke nuanceringen en wederhoor ontbreken. Er wordt echter geen enkele publicatie genoemd, waarin dit het geval zou zijn. Geen enkele. Deze beschuldiging wordt niet onderbouwd.

4. Feiten checken in stikstofdebat haast onmogelijk

U stelt:

“...In de uitzending hebben wij gekeken in hoeverre het stikstofdebat conform de feiten is gevoerd. Hierover hebben wij u aan het woord gelaten. Medialogica heeft uw reactie in de uitzending verwerkt en u zodoende de gelegenheid gegeven om te reageren op onze bevindingen...”

Medialogica heeft niet gekeken in hoeverre het stikstofdebat conform de feiten is gevoerd. XXXXXXXXXXXX was daarin niet geïnteresseerd, zij heeft tijdens het interview talrijke malen benadrukt niet op de inhoud in te willen gaan omdat die te complex was voor haar en voor de kijkers. Dit is haar niet kwalijk te nemen, de feiten in het stikstofdebat zijn enorm complex. Het is niet voor niets dat een aantal onderzoekers op dit dossier, waaronder ik, die in enige mate samenwerken (kennis delen, soms gezamenlijke publicaties), al vele jaren bezig zijn met het toetsen van de onderbouwing van het stikstofbeleid, en nog steeds de onderste steen niet boven hebben. In uw uitzending haalt u details aan uit het werk van:

- De journalistieke documentairemakers Huib Schoonhoven en Karen Kuiper. Deze documentairemakers hebben een grote staat van dienst. In 2009 wonnen zij De Tegel met een documentaire over het ammoniakdebat.
- De wetenschappers Jaap Hanekamp en Matt Briggs. Zij publiceren wetenschappelijk en peer reviewed.
- Onderzoeksjournalist Geesje Rotgers, die diverse journalistieke prijzen won voor haar vasthoudende onderzoeksjournalistiek (Gouden Greep (2015), Alfred van Dijkprijs (2016), Golden Faironika (2018), Koninklijke Onderscheiding (2019).

- Nog enkele deskundigen waarmee op een specifiek deelaspect werd samengewerkt.

Binnen het stikstofdebat stelt Medialogica zich niet de vraag: wie heeft gelijk, het RIVM of Rotgers. In de uitzending zien we één scene, waarin een medewerker van het RIVM stelt dat er geen voorgesprek is geweest, en Rotgers stelt dat er wel gesprekken zijn geweest. Dan mag je van een onderzoeksjournalistiek programma verwachten dat de feiten worden gecheckt en er gevraagd wordt naar bewijs. Rotgers kreeg die vraag niet, kijkers mogen zelf raden wie van de twee gelijk heeft. Waarbij moet worden opgemerkt dat Medialogica Rotgers toen al gebrek aan wederhoor had verweten. Medialogica doet hier geen verslag van de beeldvorming, maar creëert zelf beeldvorming.

5. Essentiële nuancerings ontbreken in werk Medialogica

Medialogica gaat volledig voorbij aan het feit – het wordt niet genoemd(!) – dat de opnamen voor de getoonde scènes uit de Trukendoos van het RIVM, waarin de documentairemakers Rotgers volgen tijdens haar onderzoeksjournalistieke werk, dateren van mei 2018. Rotgers was toen volledig (100%) in dienst als hoofdredacteur van AgriMedia Wageningen. Desondanks stelt Medialogica meermalen dat het werk van Agrifacts zou betreffen. Van Agrifacts was toentertijd geen sprake (die bestond toen nog niet). Tot op heden heeft Agrifacts geen onderzoek/productie op het stikstofdossier gefinancierd. Alle publicaties vallen onder AgriMedia Wageningen en Mesdagfonds. Medialogica heeft in deze verzuimd de feiten te checken.

Medialogica heeft niet gecheckt welk werk van Rotgers is betaald door Mesdagfonds. Veruit het grootste deel van het stikstofwerk waaraan Medialogica refereert, vond plaats in de periode dat Rotgers full time hoofdredacteur was bij AgriMedia Wageningen. De studies die zij samen deed met wetenschapper Jaap Hanekamp, zijn betaald door Mesdagfonds. De andere publicaties niet.

Ook toont Medialogica enkele scènes met Sybe Schaap (minuut 17, minuut 34), waarin Schaap klaagt over het zonder feitenmateriaal beschuldigen van onderzoekers en het RIVM. Medialogica laat een belangrijke nuance achterwege: over WIE Schaap het heeft. Schaap noemt in de agrarische vakpers man en paard. Medialogica geeft de kijker de ruimte om zelf te raden. De uitzending is zodanig gemonteerd (de voice-over neemt het verhaal over met het onderzoek van Rotgers en Agrifacts), dat de kijker het beeld krijgt dat Rotgers het RIVM zonder feitenmateriaal heeft beschuldigd. Schaap doelde niet op Rotgers. Waarom dit dan niet expliciet vermeld?

6. Medialogica beschuldigt wel, maar onderbouwt niet

Medialogica uit beschuldigingen, maar onderbouwt die niet.

Medialogica (dhr. Pekel) beschuldigt in zijn email van 29 mei 2020 de journalist van het Nederlands Dagblad van het verkeerd citeren van regisseur XXXXXXXXXXXX en meer onjuiste informatie. De beschuldiging wordt niet onderbouwd, het blijft bij een beschuldiging. Uit een feitencheck blijkt dat deze beschuldigingen niet terecht zijn.

Medialogica (regisseur XXXXXXXXXXXX) beschuldigt Rotgers van gebrek aan nuancering en wederhoor in haar publicaties, zonder ook maar één publicatie van Rotgers te noemen waar dit aan de orde zou zijn. In de uitzending wordt naar mening van XXXXXXXXXXXX een belangrijke nuance weggelaten in een ondertiteling van 'De Trukendoos van het RIVM'. Maar

het gaat hier niet om een publicatie van Rotgers. Rotgers maakt er een punt van dat zij als maker van de film wordt aangemerkt.

U stelt:

“..Overigens stellen wij nergens in de voice-over dat De trukendoos van het RIVM ‘de film van Rotgers’ zou zijn. Bij het gebruik van deze fragmenten staat de maker van de film steeds in beeld vermeld...”

Medialogica heeft Rotgers zo'n 10 uur gevolgd in haar werk (voorgesprek, persconferentie, meerdere interviews). Medialogica kiest er uiteindelijk voor 'De Trukendoos van het RIVM' een prominente plek te geven in de uitzending (vanaf minuut 22). Deze film is niet van de hand van Rotgers, zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze film. Waarom heeft Medialogica er niet voor gekozen de maker van deze film te interviewen over dit werk? Door een fragment uit het interview met Rotgers over HAAR werk, zo nadrukkelijk aan de vermeende ontbrekende informatie in het werk van iemand anders te plakken, creëert Medialogica onjuiste beeldvorming bij de kijkers. De kijker zal concluderen dat Rotgers informatie heeft weggelaten. Dat de naam van de maker van de film steeds in beeld is vermeld, voorkomt die beeldvorming niet.

Dat deze beeldvorming is ontstaan, blijkt ook uit reacties van kijkers die Rotgers ontving (zie voorbeeld). Of moet worden vastgesteld dat deze kijker het verkeerd heeft begrepen? Of is Medialogica van mening dat geïnterviewde bronnen verantwoordelijk zijn voor een publicatie in plaats van de journalist die het geschreven/gemaakt heeft? Rotgers is van mening dat Medialogica hier geen verslag heeft gedaan van de beeldvorming, maar zelf beeldvorming heeft gecreëerd.

7. Wederhoor ontbreekt, maar in welke publicatie?

Waar dan? In welke publicaties van Rotgers ontbreekt wederhoor volgens Medialogica? Medialogica heeft geen enkele publicatie van Rotgers aangewezen, waar dit het geval zou zijn. Geen enkele.

In de uitzending zien we één scene, waarin een medewerker van het RIVM stelt dat er vooraf geen gesprek is geweest, en Rotgers stelt dat er meerdere gesprekken zijn geweest. Dan mag je van een onderzoeksjournalistiek programma verwachten dat gevraagd wordt naar bewijs. En de kijker wordt verteld wie van de twee gelijk heeft. Die vraag kwam niet. Wel was al het verwijt aan het adres van Rotgers, dat zij geen wederhoor zou toepassen, gedeeld via de media.

Waar de wederhoor wél ontbreekt, dat is bij het verwijt van Medialogica aan het adres van de makers van de documentaire 'De Trukendoos van het RIVM', Huib Schoonhoven en Karen Kuiper. Medialogica zet een kritische kanttekening bij dit werk, naar mening van Medialogica ontbreekt informatie (geduid als 'nuance' resp. '7 belangrijke woorden'). Rotgers vraagt de makers van de documentaire of Medialogica contact heeft opgenomen voor wederhoor. Dit blijkt niet het geval. Schoonhoven: "Als zij kritiek hebben op mijn werk, moeten ze MIJ bellen. Ik ben inhoudelijk verantwoordelijk."

8. Conclusies

Samenvattend, Medialogica beschuldigt in deze case drie journalisten:

1. De journalist van het Nederlands Dagblad voor het onjuist citeren van Medialogica-regisseur XXXXXXXXXXXX en meer foutieve informatie in een artikel. De onderbouwing voor de beschuldiging wordt niet gegeven.
2. Documentairemakers Huib Schoonhoven & Karen Kuiper wordt verweten relevante informatie te hebben weggelaten in hun film 'De Trukendoos van het RIVM'. Medialogica brengt het verwijt naar buiten, zonder wederhoor bij deze documentairemakers.
3. Onderzoeksjournalist Geesje Rotgers wordt beschuldigd van het achterwege laten van belangrijke nuanceringen en wederhoor in haar publicaties. Zonder ook maar één publicatie te overleggen waarbij dit het geval zou zijn.

9. Vervolgstappen

U stelt:

"Gelet op het voorgaande is door ons journalistiek zorgvuldig gehandeld. Wij zijn het dan ook niet eens met uw conclusie dat een rectificatie noodzakelijk zou zijn."

Conform de journalistieke uitgangspunten vragen beschuldigingen aantoonbaar bewijs. Die wordt niet geleverd door Medialogica, het blijft bij beschuldigingen en zelf beeldvorming creëren bij de kijkers. Wat mij betreft zijn er twee wegen om te komen tot een oplossing in dit geschil: of wij komen er samen uit en er volgt rectificatie. Of wij zien elkaar bij de rechter, zodat er een extern oordeel komt over dit geschil.

Met vriendelijke groet,

Geesje Rotgers, freelance journalist